

Συνδιοργάνωση εκδήλωσης ΤΕΕ-ΕΣΥΠ

«Ορθή νομοθέτηση με αναφορά σε πρότυπα»

7 Νοεμβρίου 2016, ώρα 16:30 – 21:00

Εξελίξεις στο ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο και παραβάσεις μη κοινοποίησης εθνικών τεχνικών κανόνων

Εισηγήτρια:

Νανά Δαφνίου, Νομικός Σύμβουλος Α', Ειδική Νομική Υπηρεσία, Τμήμα Θεμάτων Δικαίου Ευρωπαϊκής Ένωσης, Υπουργείο Εξωτερικών

Στο πλαίσιο τήρησης της κεφαλαιώδους αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και υπηρεσιών, η Επιτροπή εκτόνησε αρχικά την οδηγία 83/189/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε στη συνέχεια από την οδηγία 98/34/ΕΚ και καταργήθηκε σήμερα από την κωδικοποιημένη έκδοση της οδηγίας 2015/1535/ΕΕ.

Η οδηγία αυτή αποτελεί έναν προληπτικό μηχανισμό, ώστε οι τεχνικοί κανόνες που θεσπίζουν τα κράτη μέλη και αφορούν προϊόντα, ή υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών, να συμφωνούν απολύτως με τις αρχές της εσωτερικής αγοράς.

Συνεπώς επιβάλλεται οι κανόνες αυτοί, εφόσον είναι τεχνικοί, να κοινοποιούνται στην Επιτροπή, αλλά και στα άλλα κράτη μέλη της Ένωσης, μέσω της διαδικασίας της οδηγίας 98/34/ΕΚ, ενόσω βρίσκονται ακόμα σε σχέδιο, πριν δημοσιευθούν και λάβουν τη μορφή νομοθετικής πράξης.

Η κοινοποίηση αυτή έχει την έννοια της διαβούλευσης μεταξύ του κράτους μέλους που εκπονεί έναν τεχνικό κανόνα και της Επιτροπής και των λοιπών κρατών μελών, προκειμένου να ανταλλάξουν απόψεις και παρατηρήσεις, εν είδει της λεγόμενης εμπεριστατωμένης γνώμης, επί του σχεδίου του τεχνικού κανόνα ώστε τελικά η Επιτροπή να εγκρίνει αυτόν, για να δημοσιευθεί από το ενδιαφερόμενο κράτος.

Στόχος της διαβούλευσης, η βελτίωση του εθνικού ρυθμιστικού πλαισίου, στο πλαίσιο της εύρυθμης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς και της άρσης των εμποδίων στις συναλλαγές.

Δεν θα αναπτύξω το τεχνικό μέρος της κοινοποίησης αυτής, θα μιλήσω μόνο για τις νομικές συνέπειες που έχει για το κράτος μέλος, η μη γνωστοποίηση ενός τεχνικού κανόνα, σύμφωνα με την διαδικασία της εν θέματι Οδηγίας. Και στη συνέχεια θα αναφέρω κάποια ενδεικτικά παραδείγματα παράβασης της διαδικασίας αυτής που χειρίστηκε, κατά καιρούς, η υπηρεσία μας.

Σημειώνω προς ενημέρωση, ότι η Οδηγία 98/34 έχει ενσωματωθεί στην εθνική έννομη τάξη με το ΠΔ 39/2001, το οποίο δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 28/Α/20.2.2001. Η νέα Οδηγία 2015/1535, η οποία ετέθη σε ισχύ στις 7 Οκτωβρίου 2015 καταργεί την Οδηγία 98/34/ΕΚ και κωδικοποιεί όλες τις προηγούμενες. Εάν η Ελλάδα επιλέξει να μην κοινοποιήσει μέτρα ενσωμάτωσης, καλό θα είναι να ανακοινώσουμε στη βάση

δεδομένων ΜΝΕ της Επιτροπής ότι η Οδηγία δεν χρήζει μεταφοράς. Τούτο έπραξαν τρεις χώρες (Γερμανία, Ισπανία, Η.Β), ενώ άλλες τρεις κοινοποίησαν μέτρα (1 Ρουμανία, 6 Τσεχία, 2 Αυστρία).

Υποχρέωση κοινοποίησης-νομολογία Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)

Η κοινοποίηση είναι αναγκαία και υποχρεωτική, εάν και εφόσον αποδειχθεί φυσικά ότι πράγματι ο τεχνικός κανόνας αποτελεί αντικείμενο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Εάν έτσι έχουν τα πράγματα, τότε η παράλειψη κοινοποίησης του σχεδίου του κανόνα που χαρακτηρίζεται ως τεχνικός, παραβιάζει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) , όπως απορρέουν από το άρθρο 8 της οδηγίας 98/34/ΕΚ (νυν άρθ. 5 οδ.2015/1535) και αφορούν στην τήρηση της διαδικασίας αλληλοενημέρωσης και ελέγχου.

Άλλωστε και το Δικαστήριο της ΕΕ με τη νομολογία του έκρινε ότι: «η παράβαση της υποχρέωσης κοινοποίησης αποτελεί διαδικαστική πλημμέλεια, η οποία συνεπάγεται τη μη εφαρμογή των οικείων τεχνικών κανόνων στην εσωτερική έννομη τάξη». Και ακόμα ότι συνέπεια αυτής της πλημμέλειας, είναι «οι κανόνες αυτοί να μην είναι αντιτάξιμοι έναντι των ιδιωτών όταν προσφεύγουν στα εθνικά δικαστήρια, με αποτέλεσμα να δημιουργείται κενό δικαίου και σοβαρά προβλήματα στην εσωτερική έννομη τάξη» (βλ. απόφαση της 30^{ης} 4.1996 στην Βελγική υπόθ. C-194/94 CIA Security, σκ. 45 καθώς και απόφαση της 11^{ης} 6. 2015 στην Ουγγρική υπόθ. C-98/14 Berlington Hungary σκέψη/σκ.108).

Ο σκοπός της διαδικασίας αυτής, μέσω του προληπτικού ελέγχου, είναι η προστασία της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και η διαπίστωση, κατά πόσον ένας τεχνικός κανόνας εισάγει άμεσα ή έμμεσα, πραγματικούς ή δυνητικούς περιορισμούς, οι οποίοι να δικαιολογούνται σύμφωνα με το δίκαιο της ΕΕ (βλ. απόφαση της 3^{ης} 6.1999 στην Βελγική υπόθ. C-33/97 Colim NV σκ.22).

Μόνο μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας κοινοποίησης και ελέγχου, είναι δυνατόν να υποστηριχθεί, εάν το υπό εξέταση μέτρο είναι αποδεκτό ή όχι, υπό το πρίσμα της βασικής αρχής της ελευθερίας των συναλλαγών.

Διαδικαστική πλημμέλεια υπάρχει επίσης και στην περίπτωση που ένας τεχνικός κανόνας κοινοποιείται μεν στην Επιτροπή, αλλά στη συνέχεια εκδίδεται κατά τη διάρκεια της περιόδου status quo που ορίζει το άρθρο 9 της Οδηγίας 98/34/ΕΚ (νυν αρθ. 6 Οδηγία 2015/1535).

Όπως έκρινε το ΔΕΕ και στην περίπτωση αυτή «η παράβαση των υποχρεώσεων αναβολής που προβλέπει το άρθρο 9 της Οδηγίας 83/189 συνιστά επίσης ουσιώδη διαδικαστική πλημμέλεια, ικανή να επιφέρει τη μη εφαρμογή των τεχνικών κανόνων» (βλ. απόφαση της 26^{ης} 9. 2000 στην Ιταλική υποθ. C-443/98 Unilever σκ. 44).

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να επισημάνω ότι σύμφωνα και πάλι με τη νομολογία του ΔΕΕ, «ακόμη και η ύπαρξη εξαιρετικών και επείγουσών περιστάσεων που επιτάσσουν την επίκληση από το κράτος μέλος της ρήτρας του επείγοντος, ιδίως στους κανόνες που αφορούν την προστασία της υγείας των ανθρώπων και των ζώων, την προστασία των φυτών ή την ασφάλεια», ή ακόμα την ασφάλεια και την ακεραιότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ή την προστασία των καταθετών, των επενδυτών και των ασφαλισμένων, «δεν απαλλάσσει τα κράτη μέλη από την υποχρέωση να ανακοινώσουν στην Επιτροπή τα προς υιοθέτηση μέτρα και βεβαίως να αιτιολογούν το αίτημα τους για εφαρμογή της ρήτρας του επείγοντος κατά την κοινοποίηση του σχεδίου» (βλ. απόφαση της 17^{ης} 9. 1996 στην Ιταλική υποθ. C-289/94 Επιτροπή κατά Ιταλίας σκ.26).

Τελικά τόσο στην περίπτωση παράλειψης κοινοποίησης του σχεδίου τεχνικού κανόνα, όσο και στην περίπτωση που εγκρίθηκαν μέτρα χωρίς να τηρηθούν οι προθεσμίες αναβολής (status quo) που επιβάλλει η Οδηγία 98/34, η Επιτροπή μπορεί να κινήσει τη διαδικασία παράβασης του άρθρου 258 ΣΛΕΕ. Υπενθυμίζω ότι η προθεσμία είναι τρίμηνη, αν πρόκειται για τεχνικό κανόνα, τετράμηνη, αν πρόκειται για

υπηρεσίες της κοινωνίας των πληροφοριών, και δωδεκάμηνη, αν πρόκειται να εκδοθεί Οδηγία σχετική με το θέμα.

Διαδικασία παράβασης-παραδείγματα

Η Επιτροπή κίνησε διαδικασία παράβασης κατά της χώρας μας πλειστάκις κατά το παρελθόν, όταν ακόμα η Διοίκηση δεν λάμβανε σοβαρά υπόψη τη διαδικασία αυτή και τις συνέπειες που η παραβίασή της συνεπάγεται.

Παρόλο που μειώθηκαν αισθητά με την πάροδο των ετών οι παραβάσεις στον τομέα αυτό, υπάρχουν μέχρι και σήμερα κάποια κρούσματα παράλειψης της κοινοποίησης.

Θα αναφέρω μερικά χαρακτηριστικά παραδείγματα:

Το πρώτο αφορούσε στους περιορισμούς στην εισαγωγή στην Ελλάδα προ-ψημένων και κατεψυγμένων προϊόντων αρτοποιίας, των λεγόμενων ενδιάμεσων προϊόντων έψησης με την μέθοδο bake off. Η ελληνική διοικητική πρακτική η οποία εξομοίωνε το γρήγορο ψήσιμο ή την αναθέρμανση των προϊόντων bake off με πλήρη παρασκευή του άρτου, αποτέλεσε αντικείμενο παράβασης με αποτέλεσμα να οδηγηθεί η χώρα μέχρι το Δικαστήριο. Τελικά ο νόμος για την αρτοποιία κοινοποιήθηκε σε σχέδιο στην Επιτροπή μέσω της διαδικασίας διαβούλευσης με αριθμό 2006/116/GR, επειδή θεωρήθηκε από την Επιτροπή ότι περιείχε τεχνικές προδιαγραφές (συσκευασίες, διαστάσεις χώρου πώλησης, βάρος περιεχομένου κλπ) (βλ. υποθ. C-82/05).

Το δεύτερο αφορούσε στη γνωστή υπόθεση των ηλεκτρονικών ψυχαγωγικών παιγνίων. Η Επιτροπή κίνησε διαδικασία παράβασης και τελικά προσφυγής ενώπιον του Δικαστηρίου ΕΕ, γιατί η Ελλάδα απαγόρευε πλήρως με το νόμο 3037/2002, τη λειτουργία και εγκατάσταση των ηλεκτρονικών, ηλεκτρικών και ηλεκτρομηχανικών παιγνίων. Πέρα από τα βασικά περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και δικαιώματος εγκατάστασης άρθρα, που αποτέλεσαν τις νομικές βάσεις για την παράβαση, η Επιτροπή καταλόγισε και τη παράλειψη κοινοποίησης του σχεδίου του προαναφερόμενου νόμου, βάσει της διαδικασίας της Οδηγίας 98/34/ΕΚ (βλ. υπόθ. C-65/05 και C-109/08).

Δεδομένου ότι η κοινοποίηση του σχεδίου νόμου ήταν απολύτως υποχρεωτική, η ανάκληση του αρχικού νόμου και η επαναφορά του σε σχέδιο, ώστε να τύχει της αναγκαίας διαβούλευσης, αλλά και κάποια άλλα ζητήματα στην υπόθεση, καθυστέρησαν για μεγάλο χρονικό διάστημα την συμμόρφωση της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Αποτέλεσμα της καθυστέρησης αυτής, ήταν να καταδικαστεί η Ελληνική Δημοκρατία από το ΔΕΕ δύο φορές και να αναγκαστεί να καταβάλει τα πρόστιμα που ζήτησε η Επιτροπή και επέβαλε τελικά με τις αποφάσεις του το Δικαστήριο.

Πόσα ήταν αυτά; Ένα κατ'αποκοπήν ποσό ύψους 3.000.000 ευρώ ως τιμωρία (για τη μη συμμόρφωση με την αιτιολογημένη γνώμη της Επιτροπής στην αρχική παράβαση), και ένα ποσό ύψους 31,536 ευρώ για κάθε ημέρα καθυστέρησης εκτέλεσης της απόφασης του Δικαστηρίου. (Το ημερήσιο χρηματικό ποσό καταβάλλετο από την Ελλάδα κάθε μήνα από τις 4.6.2009, ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης του ΔΕΕ, μέχρι τη έκδοση του νέου νόμου 4002/2012 για τη «Ρύθμιση της Αγοράς Παιγνίων», που αντικατέστησε τον επίδικο νόμο 3037/2009).

Το τρίτο παράδειγμα είναι πρόσφατο, δεν αποτελεί παράβαση αυτή τη στιγμή, όμως πολύ φοβούμαι ότι σύντομα η Επιτροπή θα αποστείλει σχετική όχληση στις ελληνικές αρχές για παράλειψη της διαδικασίας κοινοποίησης.

Πριν λίγες ημέρες δημοσιεύθηκε σε ΦΕΚ ο νόμος (4419/2016) για την ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία, της Οδηγίας 2014/40 σχετικά με τα προϊόντα καπνού.

Παρόλο που η Οδηγία ρητά προβλέπει την αναγκαιότητα κοινοποίησης του σχεδίου του εθνικού μέτρου ενσωμάτωσης μέσω της διαδικασίας των τεχνικών κανόνων (υπάρχουν στην οδηγία διατάξεις που απαγορεύουν προϊόντα καπνού ή συναφή προϊόντα, ή προϊόντα με αρώματα και γεύσεις), επελέγει να παρακαμφθεί η διαδικασία της οδηγίας 98/34 και να δημοσιευθεί ο προαναφερόμενος νόμος, χωρίς προηγουμένως να κοινοποιηθεί το σχέδιο αυτού στην Επιτροπή ως οφείλετο.

Όπως αναφέρθηκε ήδη, ο νόμος αυτός εξ αυτού του λόγου, καθίσταται αυτή τη στιγμή ανίσχυρος και μη αντιτάξιμος έναντι των ενδιαφερόμενων ιδιωτών στα εθνικά δικαστήρια.

Το ΔΕΕ εξήγησε και πάλι με την απόφαση του της 16^{ης} 6 1998 στην υπόθεση C-226/97 Lemmens σκ.35 και επανέλαβε στη σκ.8 της απόφασης C-443/98 Unilever ότι: «η έλλειψη κοινοποίησης τεχνικών κανόνων η οποία συνιστά διαδικαστική πλημμέλεια, καθιστά τους κανόνες αυτούς ανεφάρμοστους, καθόσον εμποδίζει τη χρησιμοποίηση ή τη διάθεση στο εμπόριο ενός προϊόντος». (δηλ. στην προκειμένη περίπτωση των προϊόντων καπνού).

Πέραν όμως αυτού, είναι βέβαιον ότι πολύ σύντομα η Επιτροπή, η οποία έχει λάβει γνώση του δημοσιευθέντος και μη κοινοποιηθέντος νόμου, θα κινήσει αυτοτελώς τη διαδικασία παράβασης της οδηγίας 98/34/ΕΚ, η οποία διαδικασία μπορεί να οδηγήσει τη χώρα μέχρι και το Δικαστήριο ΕΕ με καταβολή προστίμων.

Ενδεικτικά αναφέρω απλώς και κάποιες άλλες καταγγελίες που χειρίστηκε παλαιότερα η υπηρεσία μας όπως:

-τον τεχνικό κανονισμό για τις εσωτερικές εγκαταστάσεις φυσικού αερίου (κοιν. 2010/665/GR)

-την απόφαση με την οποία απαγορευόταν η ταξινόμηση στη χώρα μετά τις 31/12/2003 μεταχειρισμένων φορτηγών και λεωφορείων που είχαν εγγραφεί προηγουμένως σε άλλο κράτος μέλος, χωρίς να φέρουν σύστημα ABS

- την απόφαση για την εισαγωγή συστήματος τεχνικού ελέγχου για τα εισαγόμενα μεταχειρισμένα φορτηγά (κοιν. 1999/455/GR)

- και την απόφαση για την έγκριση του κτηριοδομικού κανονισμού για τη χρήση υγραερίου στις κεντρικές θερμάνσεις στα σπίτια.

Θεραπεία παράλειψης

Η θεραπεία για τη μη κοινοποίηση, είναι απλή και έχει ήδη πολλάκις αντιμετωπιστεί.

-Είτε ανακαλούμε τον νόμο και τον επαναφέρουμε σε σχέδιο, το οποίο κοινοποιούμε σύμφωνα με τη δέουσα διαδικασία, ακολουθώντας τις προθεσμίες status quo. Στην περίπτωση αυτή όμως μπορεί η καθυστέρηση να οδηγήσει σε νέα παράβαση για μη έγκαιρη ενσωμάτωση της οδηγίας στην εθνική έννομη τάξη,

-είτε παράλληλα με τον ισχύοντα νόμο, για να μην υπάρξει κενό στην αγορά, αποστέλλουμε, με τη διαδικασία του κατεπείγοντος(άρθρο 9 παρ 7 της Οδηγίας 98/34), σχέδιο του νόμου στην Επιτροπή, αιτιολογώντας τους λόγους της ρήτηρας του επείγοντος, (π.χ. δημόσια υγεία, προστασία ανηλίκων, κλπ, με ρίσκο βεβαίως να μην αποδεχθεί την αιτιολόγηση η Επιτροπή) και με συμπερίληψη στο τελευταίο άρθρο της ακόλουθης διάταξης ανάκλησης: «Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, ο νόμος (απόφαση)..... καταργείται. Πάσα αναφορά στις διατάξεις του καταργούμενου νόμου (απόφασης), θεωρείται αναφορά στις διατάξεις του παρόντος».

-είτε ακόμα, κατ'εξαίρεση και μόνο μετά από συνεννόηση με τις υπηρεσίες της Επιτροπής, αφού έχουμε ανακαλέσει τον επίμαχο νόμο και προκειμένου να μην υπάρξει κενό στην λειτουργία της αγοράς,

εκπονούμε σχετική εγκύκλιο με κατευθυντήριες γραμμές για την τήρηση του, την οποία γνωστοποιούμε στην Επιτροπή, μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας έκδοσης του νέου νόμου.

Εξαίρεση από την υποχρέωση κοινοποίησης

Εξαίρεση από τη διαδικασία κοινοποίησης του σχεδίου τεχνικού κανόνα εισάγει το άρθρο 10 της Οδηγίας 98/34 (νυν άρθ 7 Οδ. 2015/1535), το οποίο προβλέπει ότι: τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να κοινοποιήσουν έναν τεχνικό κανόνα όταν συμμορφώνονται με μια κοινοτική πράξη αναγκαστικού χαρακτήρα, λ.χ. μια οδηγία, ή τηρούν απλώς τις δεσμεύσεις που απορρέουν από μια διεθνή συμφωνία, ή ακόμα εκτελούν απλώς απόφαση του Δικαστηρίου ΕΕ.

Εάν τα κράτη μέλη υιοθετήσουν την ίδια σειρά κανόνων όπως απαιτεί η ευρωπαϊκή Οδηγία, ή η διεθνής συμφωνία, τότε εξαλείφονται τόσο τα εμπόδια στις συναλλαγές, όσο και οι διαφορές των εθνικών δικαίων τους και έτσι καθίσταται πλέον περιττή η διαδικασία που προβλέπεται από την οδηγία 98/34/ΕΚ.

Τα ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση που το κράτος εκτελεί απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, όταν όμως αυτή αφορά άλλο θέμα εκτός από την κοινοποίηση τεχνικού κανόνα. Και τούτο διότι το Δικαστήριο είναι επιφορτισμένο με την εξασφάλιση τήρησης του δικαίου της Ένωσης και οι αποφάσεις του πρέπει να εκτελούνται αμέσως.

Το ΔΕΕ έχει διευκρινίσει με τις αποφάσεις του το πεδίο εφαρμογής της εξαίρεσης του άρθρου 10 της οδηγίας 98/34, και συγκεκριμένα στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-425,426,427/97 έκρινε ότι η Ολλανδία εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από την οδηγία 86/469 και απηλλάγη από την υποχρέωση κοινοποίησης.

Η κατάσταση όμως διαφέρει και η εφαρμογή του άρθρου 10 δεν μπορεί να ζητηθεί, όταν η κοινοτική πράξη (οδηγία) ή η διεθνής συμφωνία εφαρμόζεται με μέτρα που μπορεί να αποκλίνουν από το ένα κράτος μέλος στο άλλο.

Το ίδιο συμβαίνει και στις περιπτώσεις που τα εθνικά μέτρα που θεσπίζονται από το κράτος μέλος και αποτελούν τεχνικές προδιαγραφές,

-δεν προβλέπονται από την κοινοτική οδηγία,

-ή βαίνουν πέραν του αντικειμένου αυτής,

-ή ακόμα όταν μια διάταξη οδηγίας επιτρέπει επαρκές περιθώριο κινήσεων στο κράτος μέλος.

Δηλαδή, όπως διευκρίνισε και πάλι το Δικαστήριο ΕΕ στην υπόθεση C-443/98 Unilever σκ. 29, «εθνική διάταξη με γενικόλογη διατύπωση που αφήνει στο κράτος μέλος ένα περιθώριο κινήσεων αρκετά σημαντικό, (ώστε να αποκλείεται το ενδεχόμενο χαρακτηρισμού της διάταξης αυτής ως κανονιστικής ρύθμισης, με την οποία το κράτος συμμορφώνεται σε κοινοτική πράξη αναγκαστικού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 10 της οδηγίας 98/34/ΕΚ), πρέπει να κοινοποιείται».

Σκέψεις της πρόσφατης νομολογίας

Σημαντική απόφαση εξέδωσε το ΔΕΕ στις 13/10/2016 στην προδικαστική πολωνική υπόθεση C-303/15, όταν απεφάνθη ότι:

εθνική ρύθμιση η οποία επιτρέπει τη διοργάνωση τυχερών παιχνίμων με ρουλέτα, χαρτιά τράπουλας, ζάρια και αυτόματα μηχανήματα, μόνο στους κατόχους άδειας εκμετάλλευσης καζίνο δεν αποτελεί τεχνικό κανόνα, εφόσον δεν φαίνεται να επηρεάζει σημαντικά τη σύνθεση, τη φύση ή την εμπορία του οικείου προϊόντος, δηλ. εν προκειμένω τα μηχανήματα τυχερών παιχνίμων.

Αντιθέτως, στην ίδια απόφαση το ΔΕΕ θεώρησε ως τεχνικό κανόνα άλλη εθνική διάταξη, που προέβλεπε ότι η διοργάνωση τέτοιων παιγνίων λάμβανε χώρα αποκλειστικώς εντός των καζίνο. Και τούτο διότι έκρινε, τόσο στην παρούσα υπόθεση, όσο και στην C-98/14 Berlington Hungary, ότι η αποκλειστικότητα στη διοργάνωση παιγνίων μόνο εντός καζίνο ενδέχεται να επηρεάσει τη φύση, ή την εμπορία προϊόντων, μειώνοντας τους διαύλους για την εκμετάλλευση των εν λόγω προϊόντων.

Συμπερασματικά

Θα ήθελα να τονίσω ότι η μέχρι σήμερα πρακτική κατέδειξε ότι ένα κράτος μέλος που εκπονεί τεχνικούς κανόνες και πρότυπα, εφόσον είναι τέτοια, δεν μπορεί να απέχει από τη διαδικασία διαβούλευσης της υπό συζήτηση Οδηγίας.

Η παράλειψη αφενός επισύρει διαδικασία παράβασης με βάση το άρθρο 258 ΣΛΕΕ, αφετέρου, οι κανόνες που δεν κοινοποιήθηκαν δεν ισχύουν και δεν μπορούν να αντιταχθούν σε ιδιώτες που καταφεύγουν στα εθνικά δικαστήρια, τα οποία δεν τους εφαρμόζουν.

Η μόνη ενδεδειγμένη λύση για τη διοίκηση, είναι προτού αποφασίσει να δημοσιεύσει μian απόφαση ή ένα νόμο που περιέχει τεχνικούς κανόνες, να αποστέλλεται το σχέδιο μέσω του ΕΛΟΤ στην Επιτροπή, για τον προληπτικό έλεγχο και αφού περάσει η προθεσμία status quo, να ληφθούν υπόψη, στο μέτρο του δυνατού, οι παρατηρήσεις της Επιτροπής και των λοιπών κρατών μελών και να ενσωματωθούν αυτές στο σχέδιο.